

STO PET LJUBAVNIH PESAMA

Marije Rožić

U vreme, kada je rukopis, s novim pesmama *Marije Rožić*, prispeo na moju adresu, još nije imao naslov ili, preciznije rečeno, imao je takozvani *radni* naslov "*Niti ljubavi*". Pesnikinja će se, na kraju, sama odlučiti, ali kada sam pročitao rukopis uočio sam da bi ovoj celini u potpunosti mogao da odgovara naslov jedne od Marijinih pesama, a on glasi "*Opčinjena*". Na kraju krajeva, ono što bi moglo da opravda standarde manjkavosti ovakve vrste pevanja, upravo je ta reč - *opčinjenost*. Jer, ako se nekom desi ta vrsta transa, *opčinjenosti*, logično je da, u zanosu, pretrči i minsko polje, a da ne bude svestan opasnosti. Ta reč, uostalom, je i tačan opis onoga što nam je pesnikinja ponudila unutar svoje sedme knjige.

Čime je, dakle, opčinjena *Marija Rožić*, pesnikinja iz *Mrkonjić Grada* u svojoj najnovijoj knjizi? Sve je rečeno samim podnaslovom zbirke, a koja glasi "*Sto pet ljubavnih pjesama*". Ljubavlju, znači. Ne znam o čemu je ranije pisala kćerka *Bože Rožića*, koja u biografskoj belešci, ne bez ponosa, ističe

da je *pesnik, pripovedač, aforističar, fotograf, istoričar i geograf*, ako izuzmemo knjigu dokumentarno - biografske proze "*Dimitorska vila*", ali znam, a i sama nam pesnikinja kaže

(pesma "*Topla ljubav*"):

"I dan i noć

u srcu mom, plamti ljubav..."

da u njenom srcu, bez prestanka "*plamti ljubav*". da li je dovoljno, da u vašem srcu plamti ljubav, pa da napišete i veliku poeziju, presudiće Rožićkini čitaoci.

Kada Rožićku odvodi njena opčinjenost onim kojeg voli, možda će najbolje potvrditi njeni futuristički stihovi, kao npr. ovaj, iz pesme "*Volimo se ti i ja*":

"Volimo se u dubinama okeana..."

Eto, i u dubinama okeana, ona bi s njim da se voli. Kao riba. Sve može ljubav i sve može poezija. Ko te pita za vazduh i disanje? Važno se voleti. Kod pesnikinje Rožić to je, bar što se ovog rukopisa tiče, uistinu, usud. Važna je ljubav. Bilo gde i bilo kad.

"Proljeće je puno divnog čara

Saznala sam da me momak vara" – peva Rožićka u pesmi "*Proleće i ljubav*", da bi već u narednoj pesmi "*San*", a san i zora, naravno noć, livade, gora, sunce itd. i jesu glavne odrednice, putokazi, koje, do maksimuma

iscrpljuje ova pesnikinja, uz, dakako, voljenog, koji je čas tu, čas daleko, čas java, a čas samo san.

“Umoran je pod lipom zaspao” – divna, jednostavna i upečatljiva slika, posle koje ne možemo, a da ne zažalimo što je opčinjenost u tolikoj meri zanela pesnikinju tako da nije mogla kontrolisati književnu liniju u svome pevanju, već je bilo mnogo važnije da se peva, a mnogo manje – kako.

Hrabrost i količina doslovne iskrenosti je ono što moramo pohvaliti kod pesnikinje Rožić. Ona je, ne retko, proizvodila svoju suprotnost, pa su se tako možda najbolnije književne situacije izvrgavala u svoju suprotnost; parodiju, sarkazam itd.

Otkrivajući (ili razotkrivajući) sebe pred svetom Rožićka je ubeđena da sve može da bude pesma. Sklona tom ubeđenju tako i postupa.

Iz pesme *“Čekaj me Penelopo”* izdvoio bih prelep stih:

“mjesto kofera pakujem

tebe u srce svoje”, kao i snažno označen ljubavni uzdah iz pesme *“Tvoj lik”*:

“Gde li si noćas, daleki”, a u ovaj niz, svakako, da se uklapa i devojačka želja kazana u pesmi *“Ljubav III”* stihovima:

*“Prizivala sam ga danima,
noćima godinama”*, ali, ono što će, svaka-
ko, zbuniti dobronamernog čitaoca pesama
Marije Rožić biće, u istoj pesmi, već u slede-
ćoj strofi, njegovo obećanje da će doći *“na
konju Jednorogu”*. Kod pesnikinje Rožić,
dakle, i konji imaju rogove. U najmanju ru-
ku veoma neobični konji. Ali, eto, ljubavni
zanos, ili preneseno značenje, koje bi znači-
lo da on nikad neće doći, pošto se takvi ko-
nji javljaju samo u bajci, učinilo je da se u
mrkim, Mrkonjićkim noćima i takva čuda
događaju.

U pesmi *“Dođi”* postoji strofa koju vredi
i treba izdvojiti, a glasi:

*“Duša mi je vedra kao zora
lice mi je rosom umiveno
kosu sam rasplela kao vila
grudi mi vjetar miluje”*

Naglašavanjem, ili isticanjem, ovolikog
broja stihova iz zbirke *Marije Rožić* hteo
sam samo upozoriti da pevanje ove mrko-
njičke poetese nema uzora. Ne ugledajući
se ni na koga, već iz vlastite sudbine crpeći
svoju poetiku, Rožićka je postigla maksi-
malan poetski uzlet, pri tom, ponovimo, ne
obraćajući pažnju ni na kakve književne sti-
love i pravce, pevajući na sebi svojstven
način i bez bojazni da bi, možda, ovolikom

količinom iskrenosti i ljubavi mogla uplašiti i onoga kojeg voli i onoga ko nju voli. Sve je kod nje javno i školski primereno čak i tamo gde pokušava da bude u korak sa dvadeset i prvim vekom. I tu je opšte mesto kao najsigurniji zaklon od, kako se pesnikinja čini, vulgarnosti. Naravno, da ne bih hteo zaključiti ovo razmišljanje o poeziji *Marije Rožić*, a da ne istaknem i ne preporučim, u celini, najostvareniju pesmu u ovoj zbirci. A to je pesma "Djevojka sa Balkane":

*"Oj! djevojko sa Balkane
pogledaj me ti.*

*Ja ću tebi cijeli život
svoj pokloniti.*

*Voljeću te dušom cijelom
snažno voljeti.*

*Oj! djevojko sa Balkane
pogledaj me ti.*

*Kupiću ti zlatan prsten
moja bićeš ti.*

*Oj! djevojko sa Balkane
pogledaj me ti.*

*Vodiću te domu svome
u moj rodni kraj.*

*Pod Dimitor vodiću te
u svoj zagrljaj."*

Uistinu, na ovu pesmu može da bude ponosna pjesnikinja. Od sto pet pesama u zbirci *Marije Rožić* meni se ova učinila najboljom, ali, nije li odavno poznato da su retke, tako retke, naše najbolje pesme. Ova je ono za čim traga svaka prava poezija. Sjajna pesma!

Ovu belešku, koju će, svakako, razumeti svaki onaj ko pročita sedmu knjigu *Marije Rožić*, želim zaključiti da, u ovo vreme, savršeno dosande i nezanimljive književnosti, svaki pokušaj da se to pokuša izbeći zaslužuje posebnu pažnju. Čitalac knjige *Marije Rožić* se neće dosađivati, jer mu ono što je u njoj taj, "luksuz" neće dozvoliti. Pesme *Marije Rožić*, sigurno je, izazvaće određenu reakciju, u zavisnosti, čini mi se, od obrazovanosti samog čitaoca. Visokoobrazovana publika tu će naći razgaljenje, dok će oni, manje obrazovani, možda i plakati. Same pesnikinje što se tiče ona nije obraćala pažnju. Ona je pevala. "*Ko kako, ja ovako, pa kom cikne*", što bi rekao *Rajko Petrov Nogo*. Time se, valjda, rukovodila i *Marija Božina*, rodom iz sela Gornji Graci, opština Mrkonjić Grad.

Boro Kapetanović